

Bemærkninger til forslaget

Generelle bemærkninger

Forslaget til folketingsbeslutning bygger i hovedideen på et forslag fremsat i folketinget den 29. november 1977 af Danmarks kommunistiske parti, socialistisk folkeparti og venstresocialisterne (se Folketingstidende 1977-78, forhandlingerne sp. 2708 og 5863 samt tillæg A sp. 1775). Siden dengang er byggekrisen blevet yderligere forværret, ventelisterne til det almennyttige byggeri er vokset voldsomt, og behovet for at sikre et årligt nybyggeri på 40.000 boliger er i dag endnu mere påtrængende end i 1977.

Som situationen er i dag, skal der i en længere årrække sikres et byggeri på mindst 40.000 boliger om året for på længere sigt at kunne hindre et væsentligt yderligere fald i boligstandarden. Dette forudsætter endda yderligere, at der gennemføres snarlige forbedringer i de 400.000 ældste lejligheder, hvoraf mange ellers vil forfalde så meget, at de må saneres bort.

Det er klart, at konsekvensen af forslaget vil være en betydelig forøgelse af det almennyttige nybyggeri, og dette vil yderligere stærkt aktualisere behovet for en gennemgribende forbedring af det almennyttige byggeris finansieringsvilkår, først og fremmest gennem forøget statsligt grundkapitalindskud – pegende frem mod en stats- og boligfundsfinansiering af det almennyttige byggeri.

Det foreliggende forslag tager dog ikke umiddelbart sigte på dette, men koncentrerer sig om den helt akutte og i første række helt afgørende opgave at få sat skub i boligbyggeriet gennem en opprioritering af det almennyttige byggeri.

Forslaget skal endvidere ses i sammenhæng med forslaget om afvikling af lejeværdibeskatningen og rentefradraget for ejerboliger, idet gennemførelsen af dette forslag vil betyde en dramatisk nedgang i det private nybyggeri. Uden den massive offentlige støtte, der via rentefradragsordningen ydes det private ejerboligbyggeri, vil der næppe blive bygget mange private ejerboliger. Derfor er det nødvendigt, at det almennyttige byggeri ikke bare får en forøget byggekvota, men også en sådan

kvota, at et stabilt byggeri på 40.000 boliger om året sikres derved, at det almennyttige nybyggeri opfanger det forventede fald i det private ejerboligbyggeri.

Netop sikringen af en stabil byggerytme er et væsentligt formål med forslaget. En stabil byggerytme vil bl.a. sikre et bedre planlægningsgrundlag i kommunerne og vil kunne forbedre ressourceudnyttelsen i byggesektoren. Skal arbejderklassen og de dårligst stillede have fordel af en sådan forbedret ressourceudnyttelse, kræver det dog givetvis indgreb mod de store selskabers ejendomsret til produktionsmidlerne i byggesektoren ellers må det formodes, at ejerne af disse selskaber vil være i stand til at skovle gevinsten i deres egen lomme.

Virkningerne på beskæftigelsen

Såfremt det forsigtigt anslås, at der kan regnes 1,5 helårsbeskæftiget pr. nyopført bolig, vil en samlet kvota på 40.000 enheder formentlig give beskæftigelse til i hvert fald 20.000 flere i byggesektoren. Hertil kommer de afsmittende virkninger af en øget aktivitet i byggesektoren og af den øgede købekraft blandt bygningsarbejderne.

Omkostningerne for staten

Regnes der på boliger med en gennemsnitlig anskaffelsessum på 450.000 kr. (90 m² à 5000 kr. pr. m² i byggepris), vil statens udgift til grundkapitalindskud i hver af de nybyggede boliger udgøre 23 pct. af 450.000 kr. = 103.500 kr. pr. yderligere opført bolig (se note).

Dette skal imidlertid sammenholdes med en besparelse på 1,5 × 100.000 kr. = 150.000 kr. pr. yderligere opført bolig, idet der er forudsat en årlig besparelse på udgiften til arbejdsløshedsunderstøttelse eller bistandshjælp på 100.000 kr. for hver, der kommer i arbejde.

Beregningen viser derefter en umiddelbar statslig besparelse pr. yderligere nyopført bolig på 150.000 kr. ÷ 103.500 kr. = 46.500 kr. Øges det almennyttige byggeri med f.eks. 15.000 boliger om